

ВАЛІДАЦІЙНИЙ ПІДХІД В ОЦІНЦІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Конкурентоспроможність підприємств є багатоаспектним і динамічним явищем, що зумовлює відмінності як у його інтерпретації, так і практичній реалізації. Сучасні підходи до її дослідження потребують врахування зміни масштабів виробництва, інституціонального оточення, маркетингової та ринкової діяльності суб'єктів господарювання.

У сьогоднішній ринковій ситуації існує ряд проблем в дослідженні конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, серед яких особливого вирішення потребує її вимір. Проблема оцінки конкурентоспроможності підприємства є складною і комплексною. У сучасній економічній науці для оцінки конкурентоспроможності підприємства і її продукції використовують десятки різних методів, але на жаль, сьогодні відсутня єдина методика, яка б більш точно її здійснювала.

Оскільки конкурентоспроможність підприємства є категорією багатовимірною, формується в різних сферах, її оцінка може бути здійснена лише на основі інтегрального (синтетичного) показника. Вибір складових такого показника залежить від мети оцінки, користувачів результатів розрахунків, прийнятих місії, цілей і стратегій функціонування підприємства, наявності та інтенсивності конкуренції. Для сільськогосподарських підприємств доцільним ще врахування чотирьох ключових джерел формування конкурентних переваг: ресурсної, виробничої, фінансової та ринкової. Особливо треба відмітити, що в сільському господарстві найбільш інтенсивною є конкуренція за ресурси та ринку збуту сільськогосподарської продукції.

Таким чином можуть бути сформовані різні сукупності показників, застосовані різні методи та шкали оцінок. Різні методичні підходи до визначення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання, набір показників для визначення синтетичного показника вимагають підтвердження правильності оцінки конкурентної позиції господарюючих одиниць. Набір показників та методи їх обчислення можуть дати різні результати щодо оцінки конкурентної спроможності господарюючих суб'єктів. Тому виникає потреба в застосуванні валідаційного підходу в дослідженні, як підтвердження правильності вибраної методики розрахунку інтегрального показника конкурентоспроможності та його застосування.

З цією метою можуть бути використані методи порівняльних переваг, ієрархій, матричні стратегічні методи, економетричні моделі тощо. Особливу цінність у підтвердженні розрахунків конкурентоспроможності має метод таксономічної оцінки (метод зразка, оснований на побудові зразкового об'єкту) З. Хельвіга.

Порівняння застосування різних методів оцінки конкурентоспроможності підприємств здійснюють розподіливши їх сукупності на чотири рівні групи за рівнем зростання: підприємства з найвищим показником конкурентоспроможності; підприємства з високим показником конкурентоспроможності; підприємства з середнім показником конкурентоспроможності; підприємства з низьким показником конкурентоспроможності. На основі кількості попадань підприємств до відповідної групи можна судити про правильність вибраної методики розрахунку конкурентоспроможності підприємства.